

Tekstboekje over Johannes Calvijn

Mijn naam:

Calvinjaar 2009

Dit jaar is het 500 jaar geleden dat Johannes Calvin geboren werd. Bijna iedereen heeft wel eens van hem gehoord. Misschien hebben jullie thuis ook wel een boek van hem in de kast staan. Calvin was een Fransman, maar heeft toch heel veel betekend voor Nederland, niet alleen voor de kerk, maar ook voor ons land als geheel. Nog steeds worden Nederlanders vaak calvinisten genoemd, ook als ze niet naar de kerk gaan.

Calvin is, net als Maarten Luther, één van de grote kerkhervormers van Europa. Hij heeft voornamelijk orde aangebracht in de kerk en gezorgd voor eenheid in de leer in de Europese gereformeerde kerken.

Calvin begon na Maarten Luther met zijn hervormingswerk. Toen Calvin acht jaar oud was, sloeg Luther zijn 95 stellingen al aan de Slotkapel in Wittenberg. Luther stierf in 1546 en Calvin in 1564.

1. Calvijn's jeugd

Jean Cauvin werd geboren op 10 juli 1509 in Noyon. Hij groeide op in een gezin met zes kinderen. Zijn ouders waren rooms-katholiek en bezochten trouw de diensten in de kathedraal van Noyon. In deze kerk werd de schedel van de heilige Anna bewaard.

Vader Cauvin was in dienst bij de bisschop. Jean kreeg al jong huisonderwijs van zijn vrome moeder. Later ging hij naar een jongensschool.

2. Aan de studie

Vader Cauvin wil eerst dat Jean priester zal worden, maar als dat niet lukt laat hij zijn zoon Latijnse en Franse taal studeren in Parijs. Jean gaat naar Parijs in 1523.

In 1528 gaat Jean in Orleans rechten studeren. In 1532 studeert hij daar af als doctor in de rechten. In deze tijd verandert Cauvin zijn naam in Iohannes Calvinus (Latijns), wat in het Nederlands Johannes Calvin is.

In 1532 schrijft Calvin zijn eerste boek, wat gaat over de Griekse wijsgeer Seneca. Calvin staat positief tegenover het humanisme. Humanisten stellen de mens in het middelpunt. In Rotterdam woont en werkt op dat moment de bekende humanist Erasmus.

3. Overgang naar de hervorming

In 1533 werkt Calvin mee aan een toespraak, waaruit blijkt dat hij ideeën van Erasmus en Luther, die allebei kritiek hadden op de Rooms-katholieke kerk, steunt. Dat vinden de Franse bestuurders niet fijn. Frankrijk is namelijk een rooms-katholiek land. Calvin moet daarom vluchten uit Parijs.

Tijdens zijn omzwervingen gaat beginnen met het schrijven van zijn *Institutie*, een boek waarmee hij later heel beroemd zal worden.

In 1534 gaat Calvin over tot de Reformatie. Hij bedient een groep vluchtelingen in de grotten van Poitiers voor het eerst van het avondmaal.

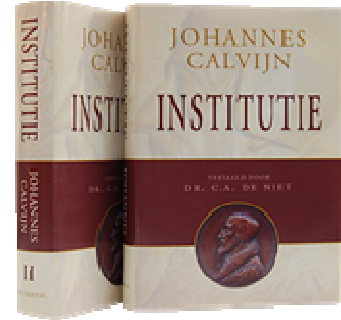
Calvin verblijft in 1536 een poos in Basel, waar hij in contact komt met andere reformatoren.

In 1536 komt de eerste druk van de *Institutie* uit. Calvin blijft dit boek zijn hele leven lang bewerken en aanvullen en de laatste druk verschijnt in 1559.

4. Eerste periode in Genève

In 1536 gaat Calvin op uitnodiging van predikant (en kerkhervormer) Farel naar Genève. Farel roept zijn hulp in om orde op zaken te stellen in de kerk. Het gaat niet alleen om orde in de leer, maar ook in het leven van alledag. Calvin wordt in 1537 predikant in Genève.

Calvijn en Farel schrijven een catechismus en een geloofsbelijdenis en eisen dat alle inwoners van Genève die onderschrijven. Ze gaan ook mensen die in openbare zonde blijven leven excommuniceren (uitsluiten van het avondmaal). Leer en leven moeten één zijn. Het stadsbestuur werkt hen echter tegen. Calvijn en Farel willen nu het avondmaal helemaal niet meer bedienen aan de inwoners van Genève. Calvijn wordt daarom in 1538 door het stadsbestuur uit Genève verbannen.

5. In Straatsburg

Calvijn gaat naar Straatsburg en wordt daar in 1538 predikant van een protestantse vluchtelingengemeente. Hij leert in deze tijd veel van zijn vriend Martin Bucer.

Omdat Calvijn tegen het celibaat is (de Rooms-katholieke kerk leerde dat priesters en andere geestelijken niet mochten trouwen) en het huwelijk belangrijk vindt, trouwt hij in 1540 met Idelette de Bure. Zij krijgen in 1546 een kind, wat al na 2 weken sterft. In 1549 sterft ook Idelette.

Calvijn gaat werken aan een protestantse liturgie (de orde van de eredienst).

In 1539 komt zijn eerste psalmboek uit met daarin ook de geloofsbelijdenis, de Lofzang van Simeon en de Tien geboden. Sommige psalmen heeft hij zelf gemaakt. In 1540 volgen ook formulieren voor Doop en Avondmaal.

Ook komt in 1539 zijn eerste bijbelcommentaar uit, over het bijbelboek Romeinen.

Calvijn blijft de ontwikkelingen in Genève volgen. Als een kardinaal de stad terug wil bekeren tot de rooms-katholieke kerk, beseft het stadsbestuur dat ze met Calvijn beter af waren.

Farel vraagt of Calvijn weer terug wil komen. In 1540 nodigt ook het stadsbestuur hem weer uit.

In 1541 keert Calvijn terug, nadat hij over de voorwaarden onderhandeld heeft.

6. Tweede periode in Genève

Calvijn gaat in Genève weer verder met het werk waar hij al eerder mee gestart was.

Hij gaat ook een kerkorde maken. Vluchtelingen uit heel Europa komen bij hem om advies over kerkelijke zaken.

Calvijn stelt ook de volgende ambten in:

- Doctoren, belast met het onderwijzen van studenten theologie en de opleiding tot predikanten;
- Predikanten, belast met het preken, de toediening van de sacramenten (Doop en Avondmaal), het onderwijzen en terechtwijzen van mensen;
- Ouderlingen, belast met de handhaving van de kerkelijke tucht. Zij vormen het Consistorie, een soort kerkelijke rechtbank.
- Diakenen, belast met de zorg van de armen (diaconie).

Genève staat in die tijd bekend als een van de meest christelijke plaatsen in Europa. Calvijn en andere leden van het Consistorie geven strenge straffen aan iedereen die zich misdraagt in leer of leven. Calvijn werkt zelfs mee aan de ter dood veroordeling van Michael Servet, een arts die kritiek heeft op de leer van de drie-eenheid en de Institutie van Calvijn. In 1545 worden in Genève 20 heksen verbrand.

In 1559 richt Calvijn een academie op voor het opleiden van predikanten. Hij gaat er ook zelf lesgeven. Hier studeren o.a. John Knox, Filips van Marnix van St. Aldegonde en Caspar Olevianus. Zo wordt de reformatorische leer later over grote delen van Europa verspreid.

In 1562 verschijnt Calvijns psalmbundel voor de eredienst (Geneefse Psalmen). Ook anderen hebben aan de psalmen gedicht. O.a. Claude Goudimel, Louis Bourgeois en Maitre Pierre maakten de muziek.

Op 27 mei 1564 overlijdt Calvijn in Genève.

7. Calvijns belangrijkste boeken

Het belangrijkste boek wat Calvijn schreef was de Institutie, waarin hij de reformatorische leer beschrijft. Veel reformatorische gezinnen hebben dit boek nog in huis.

Calvijn schreef ook commentaren op alle bijbelboeken met uitzondering van een commentaar op het boek Openbaringen en het tweede deel van Ezechiël.

Veel van Calvijns brieven zijn ook bewaard gebleven.

8. Typische dingen uit Calvijns leer

De calvinistische leer kun je herkennen aan de mening dat een mens niet rechtvaardig wordt voor God door goede werken, maar alleen door het geloof.

Ook Maarten Luther vond dit heel belangrijk, maar Calvijn heeft het allemaal iets duidelijker (systematischer) beschreven.

Over het avondmaal dachten Luther en Calvijn niet het zelfde.

Ook de uitverkiezing is voor Calvijn heel belangrijk (God heeft van te voren al bepaald wie er tot geloof zullen komen). Een mens blijft natuurlijk wel verantwoordelijk voor zijn eigen daden en kan nooit God de schuld geven dat Die hem niet wilde redden.

De calvinistische leer is basis voor de Drie Formulieren van Enigheid, die je vaak terug vindt achterin psalmboeken of Bijbels.

Calvijn was van mening dat het volk Israël geen rol meer speelde. De Joden zijn volgens hem de vijanden van Christus en daarom schrijft hij er best negatief over. Dat is jammer.

9. Calvijns volgelingen

In 1564 begonnen in Frankrijk de godsdienstoorlogen. De Rooms-katholieke kerk jaagde op kettters, waarbij ook de mensen hoorden die de reformatorische leer aanhingen.

De Hugenoten behoren tot volgelingen van Calvijn. Veel Hugenoten werden gevangen genomen en vermoord. Vooral in de Bartholomeüsnacht in 1572 vielen er veel doden.

Van 1574 tot 1598 woedt er in Frankrijk de vijfde heilige oorlog tegen de Hugenoten.

Op de Synode van Dordrecht in 1618-1619 wordt de leer van Gomarus de calvinistische of gereformeerde leer genoemd. De gereformeerde kerken in Nederland bouwen voort op de leer van Calvijn en zijn ideeën over de eredienst.

Het calvinisme wordt een hoofdstroming binnen christendom in veel landen in Europa en Nederland. Ook het Lutheranisme blijft een stroming binnen het christendom.

10. Nederlanders zijn calvinisten...

Calvinisten stonden al gauw bekend als hardwerkende, zuinige mensen, die betrouwbaar waren en gezag heel belangrijk vonden. Onder andere omdat calvinisten betrouwbare zakenlui waren, is Nederland een rijk land geworden. Men dreef graag handel met Nederlanders.

Steeds meer Nederlanders zijn natuurlijk geen echte calvinisten, dus geen mensen die net zo leven als Calvijn dat gewild zou hebben.

Tot slot

Calvijn heeft veel betekend voor de kerken in ons land. Het gevaar van een systeem is wel dat mensen het soms zo strak gaan volgen, dat ze andere dingen die de Bijbel ook zegt niet zien of minder belangrijk vinden. Denk bijvoorbeeld aan dat wat de Bijbel zegt over het volk Israël. Calvijn was een van de vele dienstknechten waardoor de Heere de kerk in ons land wilde bouwen. Het belangrijkste is niet dat we Calvijn navolgen, maar dat we de Heere Jezus mogen kennen en navolgen.

